

Georg Brandes' tale i Rom

Taler

Georg Brandes
Kritiker og litteraturforsker

Dato

21. april 1913

Sted

Castello dei Cesari, Rom,
Italien

Omstændigheder

Talen er holdt på fransk.

Man havde sagt mig, der her ikke vilde blive holdt nogen Tale. Roms Borgermester har ikke desmindre bragt mig den varmeste Velkomst.

Jeg føler mig højligt hædret ved hans Ord, overhovedet ved at befinde mig i saa udsøgt Selskab, der tillader mig at indaande den fine Blomst af det Romerske Samfund i Literatur, Politik, skøn Kunst.

Og jeg vilde til Tak gerne sige Dem, i hvor dyb Gæld jeg staar til Italiens Natur og Civilisation.

Italiens Natur – jeg har anet den, siden jeg som Barn læste Ordene hos Horats:

Vides, ut alta stet nive candidum Soracte

Ak, jeg blev fulde 28 Aar gammel, inden jeg for første Gang med legemlige Øjne saa det snedækkede Soracte. Men Italiens Natur og Kunst skylder jeg disse mine Øjnes, mine Sansers Opdragelse, ligesom jeg skylder Italiens Civilisation Opdragelsen af min Modtagelighed for Indtryk af hvad der er skønt, endmere for hvad der er stort. Det Dejlige og det Storladne – det er tilsammen Skuet af Rom.

Lad mig bekende det og tillad mig at rose mig af det: Ogsaa jeg har diet Ulvindens Bryst. Ogsaa mine Læber er blevne indviede ved nogle Draaber af denne hellige Mælk. Oldtidens Rom, Renæssancens Italien, er mit aandelige Hjemsted. Ingen Oldtids-Romer har om Rom sagt et mere begejstret Ord end jeg, da jeg i min første Række offentlige Foredrag hjemme i mit Land sagde: »Forum Romanum, denne Plads, paa hvilken hver Kvadratfod har mere

Historie end hele det russiske Rige.« Naar Talen er om det ideale Rom, tør jeg fremmede Barbar vove Udtrykket: *Civis Romanus sum*.

Der er enkelte af Deres store Mænd, som jeg vilde have næret det heftigste Ønske om at se i Nærheden, Maaske har jeg forfejlet min Bestemmelse. Hvor gerne vilde jeg have været en af de unge Romere, en Præcilius, eller Publius Licinius Crassus, hvem Cicero anbefalede til Cæsar, mens han kommanderede i Gallien eller Bretland. Lykkelige unge Mænd, der fik Lov at sidde eller rettere ligge ved Cæsars eget Taffel og daglig hørte ham tale! Jeg vilde visselig ikke have handlet som de af Cæsars Clienter eller Cæsars Generaler, der forraadte ham og var med til at myrde ham. Hele mit Liv har jeg betragtet den 15. Marts som den tænkende Menneskeheds sande Langfredag.

Lad mig fra Renæssancetiden nævne to Navne af de tredive, jeg kunde anføre[.] Først Lionardo. Hans Skønhedsdyrkelse, der blev des mere intensiv, jo skarpere hans Sans for det Grimme var, hans videnskabelige Forskergave, hans tekniske Opfinderevne, hans omfattende Visdom har lært mig, hvad Højde Menneskeplanten kan naa, og hvor mægtig en Krone den kan udfolde.

Dernæst Michelangelo. Overnaturligt stor, højtidelig, værdig, som Ingen har været det, sublim, saa i hans Kunst ikke blot Ansigtet, men hele det nøgne Legeme giver Indtryk af noget Sublimt, fuld af Ringeagt for Virkelighedsefterligning og Smaakunst, et Friluftsgeni, som var ligegyldig overfor det omgivende Landskab, har han frembragt en Verden af lidende eller lidenskabelige Helte og Heltinder. Han er samtidig med Luther. Men, som Victor Hugo har sagt: Luther er nu gammelt Jern, Michelangelo ikke.

Selv en ringe Skribent som jeg vilde ingenlunde være den samme, om ikke Michelangelo, denne Mester i fire Kunstarter, af hvilke jeg ikke behersker nogen, havde været til og omformet Renæssancen. Han har gennemtrængt min Sjæl.

Castello dei Cesari er et smukt og romersk Navn for det Mødested i Rom, hvorfra man har den skønneste Udsigt. Jeg takker Dem særlig for Valget af dette Sted. Vi staar paa det højeste Punkt af en blandt de syv Høje, paa hvilke den gamle Verdens Hovedstad blev bygget, Aventinerhøjen. Vi ser i vor Nærhed Colosseum og Forum Romanum. Den Capitolinske Høj, der kun rager fire Meter højere i Vejret, aabenbarer sig overfor os.

Der gives intet Sted i Verden, hvor der 26 Hundrede Aar igennem er foregaaet større Ting, end paa det Jordsmon, vi her har for Øje. Jeg, som saa mange andre, kender nogenlunde Deres Historie, kender noget nær Deres Kunst, Deres antike og moderne Literatur; altfor ufuldkomment alligevel.

Jeg maa trøste mig med, at man til Gengæld her ikke véd stort om de skandinaviske Lande. Rent personligt vilde jeg gerne have været noget bedre kendt i Italien, dengang da Sligt endnu voldte mig Glæde. Med Aarene bliver saare meget En ligegyldigt, især den Dunst, man kalder Ryet. Intet beholder i Længden sit Værd for En uden den gode personlige Modtagelse. Deres Modtagelse af mig idag er for mig i lille Maalestok hvad i gamle Dage for Sejrherreren og for Digteren hans Kransning paa Capitolium var.

Da vor Borgermester her repræsenterer Capitolium, beder jeg ham modtage min Hyldest til Italien og Rom.

Kilde

Brandes, G. (1920). Taler. København og Kristiania: Nordisk Forlag.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Festtale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/georg-brandes-tale-i-rom>